

РІШЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВАХ *

Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України вважає, що при здійсненні роздрібної торгівлі та громадського харчування на території села, яка здійснюється підприємством споживчої кооперації, застосування реєстратора розрахункових операцій є обов'язковим при перевищенні річного обсягу розрахункових операцій з продажу товарів, встановленого у розмірі 75 тис. грн на один структурний підрозділ, має обчислюватися за календарний рік, а не за будь-які 12 місяців на вибір органу державної податкової служби. При цьому календарний рік — це проміжок часу з 1 січня по 31 грудня, який триває 365 або 366 (у високосному році) календарних днів

ПОСТАНОВА Іменем України

16 квітня 2013 р. колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України, розглянувши в порядку письмового провадження справу за позовом кооперативного підприємства «Лілея» (далі — Підприємство) до державної податкової інспекції у Радомишльському районі Житомирської області (у подальшому змінила назву на Малинська міжрайонна ДПП Житомирської області державної податкової служби; далі — ДПП) про скасування рішення, **встановила:**

У травні 2008 р. Підприємство звернулося до суду з позовом, у якому просило скасувати рішення ДПП від 22 квітня 2008 р. № 212320 про застосування штрафних (фінансових) санкцій в сумі 43 тис. 851 грн 20 коп. (далі — рішення ДПП).

На обґрунтування позову Підприємство подалося на те, що зазначене рішення було прийнято на підставі висновків перевірки, викладених відповідачем в акті від 17 квітня 2008 р. № 57/2320/31019074, про порушення Підприємством вимог пунктів 1, 2, 6 ст. 3 Закону від 6 липня 1995 р. № 265/95-ВР «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (у редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин; далі — Закон № 265/95-ВР). Під час перевірки господарської одиниці (магазину) у с. Борщів ДПП встановила, що станом на 1 вересня 2007 р. за період із 1 вересня 2006 р. по 31 серпня 2007 р. Підприємство перевищило граничний річний

обсяг розрахункових операцій з продажу товарів (надання послуг) для підприємств споживчої кооперації, які здійснюють роздрібну торгівлю та громадське харчування на території села, встановлений у розмірі 75 тис. грн, у разі перевищення якого застосування реєстраторів розрахункових операцій (далі — РРО) є обов'язковим. Підприємство також не забезпечило зберігання книги обліку розрахункових операцій (далі — КОРО) № 0619000083, яка зареєстрована для здійснення розрахункових операцій в магазині с. Борщів.

Позивач послався на те, що ДПП неправильно встановила період, за який визначено річний обсяг розрахункових операцій та дату досягнення граничного розміру такого обсягу, оскільки в Законі № 265/95-ВР слово «рік» передбачає календарний рік, який розпочинається 1 січня і закінчується 31 грудня, а не будь-які 12 місяців, тому рішення ДПП є неправомірним.

Житомирський окружний адміністративний суд постановою від 23 жовтня 2008 р., залишеною без змін ухвалами Київського апеляційного адміністративного суду від 1 грудня 2009 р. та Вищого адміністративного суду України від 26 листопада 2012 р., у задоволенні позову відмовив.

Відмовляючи у задоволенні позову, суд першої інстанції, з висновком якого погодилися апеляційний та касаційний суди, зважав на те, що при здійсненні роздрібної торгівлі із застосуванням КОРО та розрахункових книжок сума обсягу розрахункових операцій не повинна перевищувати 75 тис. грн на один структурний підрозділ за

* Публікується повний текст судового рішення із незначними редакційними правками.

останні 12 місяців, а не календарний рік, через що дійшов висновку про правомірність застосування відповідачем штрафних (фінансових) санкцій у зв'язку з порушенням позивачем п. 6 ст. 3 Закону № 265/95-ВР та п. 2 постанови Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2000 р. № 1336 «Про забезпечення реалізації статті 10 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (далі — постанова КМУ № 1336).

Не погоджуючись з ухвалою касаційного суду, Підприємство звернулося із заявою про її перегляд Верховним Судом України з підстави неоднакового застосування судом касаційної інстанції п. 1 ст. 3, ст. 10 Закону № 265/95-ВР та п. 2 постанови КМУ № 1336. Воно просило ухвалу суду касаційної інстанції скасувати, а справу направити на новий розгляд до цього суду.

На обґрунтування заяви позивач надав копії ухвал Вищого адміністративного суду України від 10 листопада 2009 р. (справа № К-14076/08 та К-16682/08), від 10 травня та 28 серпня 2012 р. (справи К-40157/10, К-21442/10 відповідно), які, на його думку, підтверджують неоднакове застосування касаційним судом одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах.

Перевіривши наведені у заяві доводи, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України дійшла висновку, що заява підлягає задоволенню з таких підстав.

Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 237 КАС перегляд Верховним Судом України судових рішень в адміністративних справах може здійснюватися виключно з мотивів неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах.

Так, у судових рішеннях, наданих на підтвердження доводів заяви, касаційний суд дійшов висновку, що застосування РРО є обов'язковим при перевищенні граничного розміру річного обсягу розрахункових операцій з продажу товарів — 75 тис. грн на один структурний підрозділ, який має обчислюватися за календарний рік, а не за будь-які 12 місяців на вибір органу державної податкової служби.

У справі, що розглядається, Вищий адміністративний суд України, погоджуючись із висновками судів попередніх інстанцій про правомірність оскаржуваного рішення відповідача про застосування штрафних санкцій у зв'язку з порушенням позивачем пунктів 1, 2, 6 ст. 3 Зако-

ну № 265/95-ВР та п. 2 постанови КМУ № 1336, зважав на те, що при здійсненні роздрібної торгівлі із застосуванням КОРО та розрахункових книжок сума обсягу розрахункових операцій не повинна перевищувати 75 тис. грн на один структурний підрозділ за останні 12 місяців, а не календарний рік.

Вирішуючи питання про усунення неоднакового застосування судами норм матеріального права, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України бере до уваги таке.

Відповідно до пунктів 1, 2 ст. 3 Закону № 265/95-ВР суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або в безготівковій формі (із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо) при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг зобов'язані проводити розрахункові операції на повну суму покупки (надання послуги) через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи РРО з роздрукуванням відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій, або у випадках, передбачених цим Законом, із застосуванням зареєстрованих у встановленому порядку розрахункових книжок; видавати особі, яка отримує або повертає товар, отримує послугу або відмовляється від неї, розрахунковий документ встановленої форми на повну суму проведеної операції.

Згідно зі ст. 10 Закону № 265/95-ВР перелік окремих форм та умов проведення діяльності у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, яким дозволено проводити розрахункові операції без застосування РРО з використанням розрахункових книжок та КОРО, а також граничний розмір річного обсягу розрахункових операцій з продажу товарів (надання послуг), при перевищенні якого застосування РРО є обов'язковим, встановлюються КМУ.

У п. 2 постанови КМУ № 1336 встановлено граничний розмір річного обсягу розрахункових операцій з продажу товарів (надання послуг), у разі перевищення якого застосування РРО є обов'язковим, для форм та умов проведення діяльності, визначених, зокрема, у п. 4 переліку (роздрібна торгівля та громадське харчування на території села, що здійснюється підприємством споживчої кооперації, а також сільськогосподарськими товаровиробниками, які використовують продукцію власного виробництва) — 75 тис. грн

на один структурний (відокремлений) підрозділ (пункт продажу товарів (надання послуг).

Водночас ні Закон № 265/95-ВР, ні постанова КМУ № 1336, ні постанова КМУ від 7 лютого 2001 р. № 121 «Про терміни переведення суб'єктів підприємницької діяльності на облік розрахункових операцій у готівковій та безготівковій формі із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій» не містять норм, які б визначали, що річний обсяг розрахункових операцій для переходу на застосування РРО обчислюється за будь-який період, що становить 12 місяців.

КМУ у п. 1 постанови від 16 березня 2000 р. № 507 «Про роз'яснення указу Президента України від 3 липня 1998 р. № 727/98» (у редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин) роз'яснив, що в Указі Президента України від 3 липня 1998 р. № 727/98 «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» (в редакції Указу Президента України від 28 червня 1999 р. № 746/99) у ст. 1 слово «рік» означає календарний рік.

З огляду на наведене колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України вважає, що при веденні роздрібною торгівлі та громадського харчування на території села, що здійснюється підприємством споживчої кооперації, застосування РРО є обов'язковим

при перевищенні річного обсягу розрахункових операцій з продажу товарів, встановленого у розмірі 75 тис. грн на один структурний підрозділ, має обчислюватися за календарний рік, а не будь-які 12 місяців на вибір органу державної податкової служби.

При цьому календарний рік — це проміжок часу з 1 січня по 31 грудня, який триває 365 або 366 (у високосному році) календарних днів.

За таких обставин касаційний суд дійшов неправильного висновку про правомірність рішення ДПІ про нарахування штрафних (фінансових) санкцій.

Оскільки Вищий адміністративний суд України у справі, що розглядається, неправильно застосував норми матеріального права, то заява Підприємства підлягає задоволенню.

Керуючись статтями 241—243 КАС, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України **п о с т а н о в и л а:**

Заяву Підприємства задовольнити.

Ухвалу Вищого адміністративного суду України від 26 листопада 2012 р. скасувати, справу направити на новий розгляд до суду касаційної інстанції.

Постанова є остаточною і оскарженню не підлягає, крім випадку, встановленого п. 2 ч. 1 ст. 237 КАС.